

ปัญหาการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนเอกชน

อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

The Problems of School Curriculum Mangement in Private School, Muang District, Khon Kaen Provincee.

พงษ์ชัย บุญคง (Phongchai Boonkong)*

ถนอมวรรณ ประเสริฐเจริญสุข (Thanomwan Prasertcharoensuk, Ph.D.)**

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนเอกชน อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ประชากรประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาและหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้โรงเรียนเอกชน อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ในการดำเนินการวิจัยรอบที่ 1 เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม จำนวน 177 ชุด วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าความถี่และร้อยละ รอบที่ 2 นำข้อมูลที่ได้จากรอบแรกมาประเด็นในการเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ ผู้บริหารสถานศึกษาและหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ จำนวน 10 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการบรรยายลักษณะความเรียง

ผลการวิจัย

ปัญหาการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนเอกชน อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น พบว่า

- 1) ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา พบปัญหา การวิเคราะห์สภาพปัญหา จุดเน้น ความต้องการของชุมชน ผู้ปกครองและสถานศึกษา การกำหนดความต้องการจุดเน้นเพิ่มเติมของสถานศึกษา การจัดรายวิชาตามจุดเน้นของสถานศึกษา การวิเคราะห์เป้าหมายจุดเน้นของท้องถิ่น การกำหนดตัวชี้วัด ทักษะการเรียนรู้ คุณลักษณะหรือเจตคติ และการจัดกระบวนการเรียนรู้ประสบการณ์สำคัญ และการทำระเบียบว่าด้วยการวัดและประเมินผลการเรียนรู้
- 2) ด้านการดำเนินการระดับชั้นเรียน พบปัญหา การวางแผนออกแบบหน่วยการเรียนรู้และการออกแบบหน่วยการเรียนรู้บูรณาการ
- 3) ด้านการส่งเสริมสนับสนุนระดับสถานศึกษา พบปัญหา การส่งเสริมให้เกิดศูนย์รวมความรู้ การค้นคว้าเพิ่มเติมด้วยตนเอง อบรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การจัดสรรงบประมาณการพัฒนาและติดตามประเมินผลหลักสูตร การมีส่วนร่วมวางแผนของผู้ปกครอง ชุมชน ผู้บริหาร ครูและนักเรียน และการส่งเสริมให้ครูและบุคลากรมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้
- 4) ด้านการกำกับ ดูแลคุณภาพระดับสถานศึกษา พบปัญหา การร่วมกันกำหนดความต้องการในการรับการนิเทศ การมีแผนพัฒนาคุณภาพที่ต่อเนื่อง เป้าหมายชัดเจน การนำผลการวิจัยมาใช้และประกอบพิจารณาปรับปรุงหลักสูตร และการสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินการใช้หลักสูตร

คำสำคัญ: การบริหารการศึกษา การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา หลักสูตรโรงเรียนเอกชน

Key Words: Educational Adminstration, School Curriculum Management, Curriculum of Private School

* นักศึกษาลัทธิศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย

** รองศาสตราจารย์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ข้อเสนอแนะในการบริหารจัดการหลักสูตร โรงเรียนเอกชน อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น 1) ในการจัดทำหลักสูตรต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของหลายฝ่าย นำจุดเน้นจุดเด่นของโรงเรียนในการสอดแทรกหลักสูตรของโรงเรียน 2) ต้องมีการวางแผนเตรียมความพร้อมการพัฒนาหลักสูตร แผนบูรณาการมีความชัดเจน โดดเด่น 3) มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้โดยการวางแผนอย่างน้อยสัปดาห์ละ 1 ครั้ง อาศัยเทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการสื่อสาร สร้างความเข้าใจร่วมกัน โดยฝ่ายบริหารเป็นผู้วางแผนในระดับปฏิบัติการร่วมกันกำหนดในการประเมินตนเอง และหน่วยงานต้นสังกัดควรมีกรอบของหลักสูตรท้องถิ่น 4) ต้องมีแผนพัฒนาระยะ 3 ปีและแผน 5 ปีที่ต่อเนื่องปฏิบัติได้จริง มีการนิเทศในการวิจัยและพัฒนาหลักสูตรในระดับสถานศึกษา

ABSTRACT

The objective of this research was to study the problems and recommendations on school curriculum management in Private School, Muang District, Khon Kean Province. The population included the school administrators and the head of learning substance, Private School, Muang District, Khon Kean Province. For the first cycle of research implementation, data were collected by using 177 issues of questionnaire. Data were analyzed by calculating the Frequency and Percentage. For the second cycle of research implementation, data from the first cycle were classified into issues for collecting data by interviewing 10 of school administrators and heads of learning substance.

The research findings :

For the problems of school curriculum management, Private Schools, Muang District, Khon Kean Province, found that : 1) In the school curriculum management, there were problems in the analysis of problem situation, focus, community and school needs, determination of needs for additional focus of schools, subject management based on the school focus, objective analysis in school focus, indicator determination, learning skill, characteristics or attitude, and learning process management of important experiences, and regulation management in measurement and evaluation of learning. 2) For classroom level implementation, there were problems in planning for designing the integrated learning units and integrated learning units. 3) For enhancement and supporting in school level, there were problems in creating the learning center, selfaccess learning, training for sharing, budget allocation, development and following up the curriculum assessment, the participation in planning of students' parents, community, administrators, teachers, students as well as the support for teachers and staffs in sharing. 4) For monitoring and taking care of quality in school level, there were problems of collaboration in determining the needs for receiving supervision, continuous quality developmental plan, clear objective, application of research findings for considering improving the curriculum as well as creating the understanding in assessment of curriculum use.

For recommendations in curriculum management of Private School, Muang District, Khon Kean Province, they were as follows : 1) In curriculum management, the collaboration from various sectors was required, the focus or strength of school should be inserted in school curriculum. 2) The planning for readiness preparation in curriculum development was needed, and prominent and clear integrated plan. 3) The sharing should be performed by planning at least once a week, using the technology helping in communication, creating common understanding, the administrators as the planners, the practitioner teachers collaborated in determining the self assessment, and the super-ordinate unit should have framework of local curriculum. 4) The 3-year-developmental plan, and 5 year-plan needed to be continuous and practical, supervision in research and curriculum development in school level had to be performed.

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 กำหนดให้การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาคน คุ่มครองสิทธิสร้างความเสมอภาคให้โอกาสทุกคนได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึงไม่น้อยกว่า 12 ปี และให้โอกาสแก่ทุกฝ่ายได้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา บทบัญญัติในมาตรา 80 พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการจัดการศึกษาทุกระดับและทุกรูปแบบให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลง ทางเศรษฐกิจและสังคม ส่งเสริมและสนับสนุนความรู้รักและสามัคคีและการเรียนรู้ ปลุกจิตสำนึก เผยแพร่ ศิลปวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณีของชาติ ตลอดจนค่านิยมอันดีงามและภูมิปัญญาท้องถิ่น (ราชกิจจานุเบกษา, 2550) สถานศึกษาเป็นปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต การจัดการศึกษาเป็นไปเพื่อการดังกล่าว ได้นั้น ต้องคำนึงถึงองค์ประกอบหลายประการด้วยกัน องค์ประกอบที่สำคัญที่สุดและเป็นหัวใจของการจัดการศึกษาคือ หลักสูตร ในแต่ละสถานศึกษาจึงต้องมีหลักสูตรเป็นของตนเอง คือหลักสูตรสถานศึกษาซึ่งครอบคลุมกระบวนการจัดการศึกษา ทุกด้าน เป็นแผนหรือแนวทางหรือข้อกำหนดของการ จัดการศึกษาที่จะพัฒนาให้ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถ โดยส่งเสริมให้แต่ละบุคคลพัฒนาไปสู่ ศักยภาพสูงสุดของตน รวมถึงลำดับขั้นของมวล ประสบการณ์ที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้สะสม ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนนำความรู้ไปสู่การปฏิบัติได้ประสบความสำเร็จในการเรียนรู้ด้วยตนเอง รู้จักตนเอง มีชีวิตอยู่ในโรงเรียน ชุมชน สังคม และโลกอย่างมีความสุข (สุทธนู ศรีไสย์, 2549) อย่างไรก็ตามการพัฒนาและใช้หลักสูตรจะประสบความสำเร็จได้ จำเป็นต้องอาศัยการบริหารจัดการหลักสูตรที่มีประสิทธิภาพ ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องต้องมีความเข้าใจที่ชัดเจนตรงกันเกี่ยวกับหลักสูตร รวมทั้งเข้าใจถึงบทบาทหน้าที่ของตนเอง และสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพเพื่อก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนาคุณภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2552) ซึ่งบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในด้านการพัฒนาหลักสูตร ประกอบด้วย การเปิดโอกาสให้

ทุกฝ่ายมีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร ประเมินหลักสูตร และปรับปรุงหลักสูตร การให้ครูและนักเรียนมีบทบาทในการจัดระบบ การนำหลักสูตรไปใช้และบทบาทในการนำหลักสูตรไปใช้อย่างทั่วถึง การนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล การนำหลักสูตรไปใช้อย่างต่อเนื่องและเป็นระบบที่ดี และบทบาทการสร้างความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวที่โดดเด่นของหลักสูตรสถานศึกษา (สมพงษ์ สิงหะพล, 2547)

โรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษา เป็นสถานศึกษาที่มีการบริหารจัดการที่โดดเด่นเป็นลักษณะนิติบุคคลตามพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พุทธศักราช 2550 มีการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา โดยใช้กรอบการบริหารจัดการตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 แม้ว่าโรงเรียนเอกชนจะได้พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษามาระยะหนึ่งจนถึงปัจจุบันก็ตาม การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนเอกชนก็ยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดขอนแก่น รูปแบบยังไม่มีรูปแบบชัดเจนมากนัก อีกทั้งไม่มีผลการวิจัยใดที่แสดงให้เห็นอย่างเด่นชัดถึงการบริหารจัดการหลักสูตรในระดับสถานศึกษา ในการบริหารหลักสูตร วิโรจน์ สารรัตน์ (2548) กล่าวว่า ผู้บริหารจะต้องแสดงภาวะความเป็นผู้นำในด้านนี้อย่างชัดเจน อย่างเป็นที่มั่นใจของคณะครูว่าภาระงานที่เป็นงานหลักของพวกเขาได้ รับการให้ความสำคัญจากผู้บริหารในลำดับต้น ๆ เข้าใจในจุดมุ่งหมายของหลักสูตรแต่ละประเภท เข้าใจบทบาทของตัวผู้บริหารเอง เข้าใจบทบาทของครูผู้สอน เข้าใจบทบาทของนักเรียนในส่วนที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร ดังนั้น เพื่อที่จะได้สะท้อนปัญหาที่เกิดขึ้นในการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนเอกชนในอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่นว่า มีการดำเนินการอย่างไร มีปัญหา และข้อเสนอแนะอะไรบ้างในการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ซึ่งจะเป็นแนวทางในการวางแผน นิเทศ กำกับติดตามให้เป็นไปในแนวทางที่ถูกต้องซึ่งเป็นบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหาการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนเอกชน อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น
2. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะในการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนเอกชน อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. **ปัญหาการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา** หมายถึง อุปสรรคหรือข้อขัดข้องในการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนเอกชน อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ตามกรอบภารกิจ 4 ด้าน คือ 1) ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา 2) ด้านการดำเนินการระดับชั้นเรียน 3) ด้านการส่งเสริมสนับสนุนระดับสถานศึกษา และ 4) ด้านการกำกับดูแลระดับสถานศึกษา

2. **การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา** หมายถึง กระบวนการจัดทำแผนหรือการจัดทำแนวทางหรือข้อกำหนดในการจัดทำหลักสูตรของโรงเรียนเอกชน ประกอบด้วย ขั้นตอนการจัดทำหลักสูตร องค์ประกอบของหลักสูตร การกำหนดวิสัยทัศน์ สมรรถนะผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ โครงสร้างหลักสูตร การกำหนดรายวิชา กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เวลาเรียน คำอธิบายรายวิชา เกณฑ์การจบหลักสูตร

3. **การดำเนินการระดับชั้นเรียน** หมายถึง การวางแผน การมอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบแก่ครู ในการจัดทำโครงสร้างรายวิชา การจัดหน่วยการเรียนรู้ บูรณาการ

4. **การส่งเสริมสนับสนุนระดับสถานศึกษา** หมายถึง การช่วยเหลือสนับสนุนการดำเนินงานของสถานศึกษาในด้านการพัฒนาบุคลากร การสนับสนุนงบประมาณ ทรัพยากร การดำเนินการแบบมีส่วนร่วม การส่งเสริมสนับสนุนทางวิชาการ

5. **การกำกับ ดูแลคุณภาพระดับสถานศึกษา** หมายถึง การนิเทศติดตามการใช้หลักสูตร การประกันคุณภาพภายใน การวิจัยและติดตามผลการใช้หลักสูตร

6. **โรงเรียนเอกชน** หมายถึง โรงเรียนเอกชนในระบบ ตามพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. 2550 ประเภทสามัญ จัดการเรียนการสอนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

7. **ผู้บริหารสถานศึกษา** หมายถึง ผู้รับใบอนุญาต ผู้อำนวยการ ผู้จัดการ รองผู้อำนวยการ ซึ่งมีหน้าที่ในการบริหารจัดการหลักสูตรโรงเรียนเอกชน อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

8. **หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้** หมายถึง ผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้หรือครูที่ได้รับมอบหมายในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive Research) ประชากรคือ ผู้บริหารสถานศึกษาและหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ จากโรงเรียนเอกชนในอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ดำเนินการวิจัย 2 รอบ ในรอบที่ 1 สุ่มแบบสอบถามจำนวน 200 ชุด ได้กลับคืนมา 177 ชุด จากผู้บริหารสถานศึกษา 20 คน และหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ จำนวน 157 คน รอบที่ 2 เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์จากการนำประเด็นที่ได้ในการวิจัยรอบที่ 1 มาเป็นประเด็นในการสัมภาษณ์ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลผู้บริหารสถานศึกษาและหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ จำนวน 10 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามปัญหาการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนเอกชน ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น กำหนดจากกรอบแนวคิดที่ผู้วิจัยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตรวจสอบคุณภาพโดยอาจารย์ที่ปรึกษา และผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ความชำนาญด้านการบริหารการศึกษาจำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความตรง (Validity) ความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) การใช้ภาษา (Wording) ความเหมาะสมของปริมาณข้อความ ลักษณะของแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ ระดับการศึกษา หน้าที่ตำแหน่งปัจจุบันและประสบการณ์ในหน้าที่ปัจจุบัน ตอนที่ 2 สอบถามความคิดเห็นจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูล เกี่ยวกับ

ปัญหาการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ลักษณะตรวจสอบรายการ (Checklist) สามารถตอบได้หลายคำตอบตามภารกิจหลักจากกรอบแนวคิดการวิจัย ตอนท้ายของแบบสอบถามในแต่ละข้อจะเป็นคำถามปลายเปิดให้ผู้ตอบแบบสอบถามสามารถเขียนแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมได้

2. แบบสัมภาษณ์ เป็นแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Structured Interview) ที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลจากการวิจัยในรอบที่ 1 โดยกำหนดกรอบประเด็นสัมภาษณ์เพื่อเสนอแนะการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ประกอบด้วยประเด็นคำถามครอบคลุมภารกิจหลัก 4 ด้านของการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาตามกรอบแนวคิดของการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามในการวิจัยรอบที่ 1 เป็นข้อมูลเชิงปริมาณ นำมาวิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) หาค่าร้อยละ (Percentage) ข้อมูลจากคำถามปลายเปิดแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) จัดลำดับความถี่นำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย และข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ในการวิจัยรอบที่ 2 เป็นข้อมูลเชิงคุณภาพ นำเสนอในรูปแบบคำบรรยายแบบความเรียงในแต่ละประเด็น

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัย

1. ปัญหาการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนเอกชน อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น (1) ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา การวิเคราะห์ข้อมูลจากแหล่งต่างๆ (ร้อยละ 63.28) การวิเคราะห์สภาพ ปัญหา จุดเน้น ความต้องการของชุมชน ผู้ปกครองและสถานศึกษา (ร้อยละ 58.76) การกำหนดความต้องการจุดเน้นเพิ่มเติมของสถานศึกษา (ร้อยละ 45.20) การจัดรายวิชาตามจุดเน้นของสถานศึกษา (ร้อยละ 42.94) การวิเคราะห์เป้าหมายจุดเน้นของท้องถิ่น (ร้อยละ 42.94) การกำหนดตัวชี้วัด ทักษะการเรียนรู้ คุณลักษณะหรือเจตคติและการจัดกระบวนการเรียนรู้ประสบการณ์สำคัญ (ร้อยละ

57.63) และการทำระเบียบว่าด้วยการวัดประเมินผล การเรียนรู้ (ร้อยละ 44.63) (2) ด้านดำเนินการระดับชั้นเรียน การวางแผนออกแบบหน่วยการเรียนรู้ (ร้อยละ 45.20) และการออกแบบหน่วยการเรียนรู้บูรณาการ (ร้อยละ 44.07) (3) ด้านการส่งเสริมสนับสนุนระดับสถานศึกษา การส่งเสริมให้เกิดศูนย์รวมความรู้ การค้นคว้าเพิ่มเติมด้วยตนเอง อบรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (ร้อยละ 44.07) การจัดสรรงบประมาณการพัฒนาและติดตามประเมินผลหลักสูตร (ร้อยละ 49.72) การมีส่วนร่วมวางแผนของผู้ปกครอง ชุมชน ผู้บริหาร ครูและนักเรียน (ร้อยละ 54.80) และการส่งเสริมให้ครูและบุคลากรมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (ร้อยละ 51.98) และ (4) ด้านการกำกับ ดูแลคุณภาพระดับสถานศึกษา การร่วมกันกำหนดความต้องการในการรับบริการพิเศษ (ร้อยละ 43.50) การมีแผนพัฒนาคุณภาพที่ต่อเนื่อง เป้าหมายชัดเจน (ร้อยละ 48.59) การนำผลการวิจัยมาใช้และประกอบพิจารณาปรับปรุงหลักสูตร (ร้อยละ 43.50) และการสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินการใช้หลักสูตร (ร้อยละ 44.68)

2. ข้อเสนอแนะการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนเอกชน อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น 1) ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ในการจัดทำหลักสูตรต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของหลายฝ่าย ฝ่ายที่สำคัญที่สุดคือครูเนื่องจากเป็นผู้ที่มีความใกล้ชิดระหว่างผู้ปกครอง ชุมชนและนักเรียน ประกอบกับโรงเรียนเอกชนจะต้องมีความโดดเด่น มีจุดเน้นเป็นของตนเองที่ชัดเจนที่จะเป็นส่วนช่วยให้เกิดความร่วมมือในการพัฒนาหลักสูตร โรงเรียนเอกชนมีบริหารจัดการที่อิสระ ดังนั้น การสอดแทรกจุดเน้นในกลุ่มสาระต่าง ๆ สามารถดำเนินการได้เอง สำหรับโรงเรียนที่มีการบริหารจัดการแบบเครือข่ายโรงเรียนด้านในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาเป็นข้อได้เปรียบ 2) ด้านการดำเนินการระดับชั้นเรียน ในการดำเนินการระดับชั้นเรียนต้องมีการวางแผนล่วงหน้าเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงของสังคมทางการศึกษา แผนบูรณาการต้องโดดเด่น ชัดเจน โดยการมีส่วนร่วมของนักเรียนและครูผู้สอนเป็นหลัก 3) ด้านการส่งเสริมสนับสนุนระดับสถานศึกษา ในการส่งเสริมสนับสนุนการใช้ระดับหลักสูตรสถานศึกษานั้น อาศัยผู้บริหารสถาน

ศึกษาเป็นผู้นำวางแผนร่วมกับหัวหน้าฝ่ายโดยครูเป็นผู้กำหนดร่วมกัน ในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ต้องอย่างน้อยสัปดาห์ละ 1 ครั้ง โดยให้ความเป็นอิสระกับครูด้วยกันเอง อาศัยครูที่มีประสบการณ์ในการชี้แนะ ในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ นำเอาเทคโนโลยีสารสนเทศมาช่วยในการสื่อสาร ส่วนการจัดงบประมาณสนับสนุนดำเนินการผ่านทางแผนของฝ่ายวิชาการ และ (4) ด้านการกำกับ ดูแลคุณภาพระดับสถานศึกษา ด้านการกำกับ ดูแลคุณภาพระดับสถานศึกษา การร่วมกันกำหนดความต้องการนิเทศโดยครูผู้สอนเอง ร่วมกับหัวหน้าฝ่ายหรือระดับหัวหน้าขึ้นไป ในการชี้แนะเป็นลักษณะต้องการประเมินศักยภาพของตนเองและต้องการการชี้แนะ ทั้งนี้แผนพัฒนาคุณภาพจะต้องมีความชัดเจนและการปฏิบัติที่ต่อเนื่อง มีแผนพัฒนา 3 ปี และแผน 5 ปี ในการสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินการใช้หลักสูตรสร้างความเข้าใจร่วมกันในทีประชุมมีการใช้ผลสะท้อนกลับในการประเมิน

อภิปรายผลการวิจัย

1. ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของครู ซึ่งครูมีความใกล้ชิดกับผู้ปกครองและนักเรียน การที่โรงเรียนมีจุดเน้นที่ชัดเจน เป็นส่วนช่วยให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร ส่วนที่เกี่ยวข้องในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนต้องคำนึงถึงความต้องการของผู้ปกครองเป็นหลัก การกำหนดวิสัยทัศน์ สมรรถนะสำคัญของผู้เรียนและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ความต้องการจุดเน้นเพิ่มเติมของสถานศึกษา จากความเชื่อมั่น ความคาดหวังและความไว้วางใจของผู้ปกครอง การจัดรายวิชาตามจุดเน้นของสถานศึกษานั้น เนื่องจากหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดรายวิชาไว้มาก ทำให้โรงเรียนกำหนดส่วนของโรงเรียนได้น้อย โดยการแทรกไว้ในรายวิชาพื้นฐาน การจัดโครงสร้างในการจัดทำกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ยังขาดกรอบของหลักสูตรท้องถิ่นจากหน่วยงานต้นสังกัด การกำหนดตัวชี้วัด ทักษะการเรียนรู้ คุณลักษณะหรือเจตคติและการจัดการบวนการเรียนรู้ ประสบการณ์สำคัญโรงเรียนอาศัยการดำเนินการในระดับเครือข่ายของโรงเรียน หรือจุดเน้นของโรงเรียนเอง ปัญหา

การจะทำระเบียบว่าด้วยการวัดประเมินผลการเรียนรู้ โรงเรียนที่มีระบบเครือข่ายก็จะดำเนินการตามส่วนกลางของโรงเรียนเองได้ แต่ในโรงเรียนเอกชนทั่วไป ที่ได้รับการอบรมจากทางสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มีการจัดทำแล้วแต่ไม่แน่ใจว่าจะถูกต้องหรือไม่ สำหรับโรงเรียนที่มีการจัดการเรียนการสอนนานาชาติ ก็จะใช้การประเมินผลตามสภาพจริง การทำระเบียบว่าด้วยการวัดประเมินผลการเรียนรู้ สถานศึกษาต้องจัดทำแบบประเมินผลการเรียนรู้ กำหนดเกณฑ์การตัดสินและเอกสารหลักฐานทางการศึกษาขึ้นเอง จึงไม่เป็นมาตรฐานเดียวกัน หน่วยงานต้นสังกัดยังไม่มีแนวดำเนินการเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลที่ชัดเจน ซึ่งควรที่จะนิเทศโรงเรียนในเรื่องของการวัดและประเมินผลด้วย

2. ด้านการดำเนินการระดับชั้นเรียน การจัดทำโครงสร้างรายวิชา การวางแผนออกแบบหน่วยการเรียนรู้ โรงเรียนจะต้องมีการเตรียมการเพื่อที่จะรองรับการพัฒนาหลักสูตรอย่างพร้อมเพรียง และมีการวางแผนโดยใช้การประชุมเป็นส่วนใหญ่ การจัดทำโครงสร้างรายวิชาการวางแผนออกแบบหน่วยการเรียนรู้บูรณาการโรงเรียนอาจใช้วิธี การใช้แผนการสอนแบบย้อนกลับ (Backward Design) การจัดการเรียนการสอนแบบกำหนดเรื่อง (Theme) และการให้ครูประจำวิชาเป็นผู้บูรณาการเอง การบูรณาโดยมีวิชาแกนและวิชาที่เกี่ยวข้องเข้ามามีบูรณาการ ในการออกแบบนั้นโดยการประชุมวางแผนร่วมกันระหว่างฝ่ายวิชาการและครู ที่ขึ้นอยู่กับสภาพของโรงเรียนเอกชนเอง

3. ด้านการส่งเสริมสนับสนุนระดับสถานศึกษา การส่งเสริมให้เกิดศูนย์รวมความรู้ การค้นคว้าเพิ่มเติมด้วยตนเอง อบรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้โดยการสนับสนุนของฝ่ายบริหาร ที่ต้องจัดให้มีการอบรมทุกครั้งที่มีการอบรม หลังจากเมื่ออบรมแล้วนำผลมาขยายผลให้เพื่อนครูได้รับทราบทุกครั้ง ต้องมีการจัดแสดงผลงานของครูให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ มีการประชุมกลุ่มย่อยอย่างน้อยสัปดาห์ละ 1 ครั้งในการแสดงผลงานของครูด้วยกันเอง การจัดสรรงบประมาณการพัฒนาและติดตามประเมินผลหลักสูตรโรงเรียนเอกชนถือว่าเป็นองค์กรที่บริหารตนเองเพื่อความอยู่รอดขององค์กรภายใต้การกำกับของภาครัฐ

ที่สนับสนุนบ้างในบางกรณี ในการจัดสรรงบประมาณการพัฒนาและติดตามประเมินผลหลักสูตรนั้น ไม่ได้มีการจัดสรรงบประมาณไว้เป็นการเฉพาะ ซึ่งงบประมาณส่วนนี้จะอยู่ในส่วนของฝ่ายวิชาการ การมีส่วนร่วมวางแผนของผู้ปกครอง ชุมชน ผู้บริหาร ครูและนักเรียน ในด้านการมีส่วนร่วมของโรงเรียนเอกชนนั้น ต้องเน้นในด้านให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมเป็นส่วนใหญ่ ดำเนินการโดยการร้องขอจากทางโรงเรียนที่ผ่านครูผู้สอน ซึ่งจะเป็นผู้ที่ใกล้ชิดกับนักเรียนและผู้ปกครองมากที่สุด การส่งเสริมสนับสนุนให้ครูและบุคลากรมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ มีการสนับสนุนให้ให้ครูและบุคลากรแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ทุกสัปดาห์ อย่างน้อยสัปดาห์ละ 1 ครั้ง ควรมีการนำเสนอผลงานในที่ประชุม นำปัญหา สภาพการจัดการเรียนรู้วางแผนร่วมกัน มีการให้ครูที่มีประสบการณ์ควบคุมดูแล

4) ด้านการกำกับ ดูแลคุณภาพระดับสถานศึกษา การร่วมกันกำหนดความต้องการในการรับการนิเทศ ในกรณีติดตามหลักสูตรนั้น ต้องมีการร่วมกันกำหนดความต้องการในการรับการนิเทศ โดยครูผู้สอน หรือผู้ปฏิบัติเป็นผู้กำหนดร่วมกับหัวหน้าฝ่ายวิชาการ หรือหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ หรือผู้บริหาร สำหรับรูปแบบการนิเทศนั้นมีลักษณะนิเทศเพื่อประเมินศักยภาพของครูเองและการนิเทศเพื่อต้องการคำชี้แนะ แผนพัฒนาคุณภาพที่ต่อเนื่อง เป้าหมายชัดเจน ซึ่งมีความจำเป็นและสำคัญเนื่องจากทำให้โรงเรียนเอกชนมีแนวทางการบริหารจัดการ สถานศึกษาเองจะต้องมีแผน 3 ปี และแผน 5 ปี และเป็นแผนที่สามารถปฏิบัติได้จริง การนำผลการวิจัยมาใช้ประกอบพิจารณาปรับปรุงหลักสูตร สรรวจสภาพปัญหาและการศึกษาข้อมูลพื้นฐานเพื่อการพัฒนา

เอกสารอ้างอิง

ราชกิจจานุเบกษา. (2550). เล่มที่ 124 ตอนที่ 47 ก ประกาศวันที่ 24 สิงหาคม 2550.

วิโรจน์ สารสันตะ. (2548). **โรงเรียนการบริหารสู่ความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้**. พิมพ์ครั้งที่ 5. ขอนแก่น : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

สมพงษ์ สิงหะพล. (2547). **ความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร**. วารสารราชพลย์ บัณฑิตวิทยาลัย สถาบัน

ราชภัฏนครราชสีมา. 3 (47).

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2552). **หลักสูตรการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษา**. เอกสารประกอบการอบรมหลักสูตรการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาทั่วประเทศ 9 – 10 กันยายน 2552. ขอนแก่น : [ม.ป.พ.].

สุทธนู ศรีไสย์. (2549). **การจัดการและการวางแผนพัฒนาหลักสูตร**. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

หลักสูตรสถานศึกษา การจัดเตรียมฐานข้อมูลเพื่อการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ดำเนินการจัดทำหลักสูตรโดยอาจเริ่มใช้จากกำหนดจุดเน้นในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา การสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินการใช้หลักสูตร ประชุม สัมมนาให้ครูผู้สอนเข้าใจเรื่องหลักสูตรสถานศึกษา จะเห็นได้ว่าในการสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินใช้หลักสูตรนั้น รูปแบบของการประชุม การสร้างความเข้าใจร่วมกันในที่ประชุม และมีการนำผลสะท้อนกลับมาใช้ในการประเมินหลักสูตรสถานศึกษา

ข้อเสนอแนะ

1. ผู้บริหารสถานศึกษาและฝ่ายวิชาการ ควรมีการสร้างความเข้าใจร่วมกันระหว่างครูและ ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายควรมีการจัดตั้งงบประมาณในการส่งเสริมสนับสนุนระดับสถานศึกษา ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรสถานศึกษาเป็นการเฉพาะที่ไม่ใช่การวิจัยในชั้นเรียน นำผลการวิจัยมาใช้และปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษา

2. สถานศึกษาประสานร่วมมือกับชุมชนในการจัดทำวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา การรายงานผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษาต่อชุมชน

3. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และกลุ่มส่งเสริมสถานศึกษาเอกชน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา ควรมีการจัดทำกรอบหลักสูตรท้องถิ่นหรือแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น มีการนิเทศและให้คำปรึกษาในด้านการจัดทำระเบียบว่าด้วยการวัดและประเมินเพื่อที่สถานศึกษาจะได้มีทิศทางในการปฏิบัติ